

Kartlı alışverişler ağustosta dibe vurdu

Vergi indirimlerinin etkisini yitirmesiyle birlikte tüketimdeki yavaşlama ağustosta iyice arttı. Kredi kartıyla yapılan alışverişler reel olarak ağustosta yüzde 6,3 azaldı.

REFERANS - ANKARA

Merkez Bankası danışmanı Ercan Türkan'ın kartlı alışverişlere dayalı olarak hesapladığı ETTE Tüketim Endeksi, ağustos ayında dibe vurdu. Endekse göre ağustosta toplam tüketim "nominal olarak" yıllık bazda yüzde 0,8 oranında geriledi. Endeks 2006-Nisan ayında hesaplanmaya başladığından bu yana, nominal bazda tüketim gerilemesi ilk defa yaşanırken, geçen yıl ağustos ayındaki yıllık nominal artış yüzde 12,7 olmuştu.

Fiyat artışlarından arındırıldığında yani reel olarak yıllık bazda tüketim azalışı ağustosta yüzde 6,3 oldu. Geçen yıl ise reel artış yıllık yüzde 2 idi. Bu verilere dayalı olarak, vergi indiriminin etkisinin zayıflamasının da katkısıyla, tüketimdeki yavaşlamanın son aylarda iyice arttığı ifade edildi.

ETTE endeksi, tüketicinin Türkiye'nin dört bir ya-

ETTE'YE GÖRE TÜKETİM ARTIŞLARI (Ağustos 09-%)

	Nominal		Reel	
	2008	2009	2008	2009
Gıda	12,5	1,3	-0,1	-7,4
Gıda dışı	12,5	-1,0	3,4	-4,1
Toplam	12,7	-0,8	2,0	-6,3

nına yayılmış 1 milyon civarında işyerini kapsayan geniş bir firma ağından kartla ödemesi yapılan fiziki alışveriş bilgisine dayanıyor.

İndirimli sektörlerde yüksek tüketim

Veriler, nakit ödeme ve tüketici kredisi yöntemi ile finanse edilen kira ödemesi ve taşıt alımını kapsıyor. 2009 Ağustos ayı itibarıyla ise nominal tüketim artışı yüzde 2 olurken, akaryakıt istasyonları ve kuyumcular hariç tutuldu-

ğunda nominal artış yüzde 2,5 olarak gerçekleşti. 2008 yılının ağustos ayında bu artış sırasıyla yüzde 10,9 ve yüzde 10,2 idi.

Endekste vergi indirimlerinin tüketime etkileri de incelendi. Vergi indirimlerinin devam ettiği ağustos ayında beyaz eşya, elektronik eşya ve bilgisayar tüketimi artışı yüksek seyrini korudu. Ağustosta ETTE endeksindeki bir önceki aya göre, yıllık nominal yüzde değişiklik yüzde 13,4 oldu. Vergi indirimine konu-

olan mobilya ve dekorasyondaki tüketim artışı da aynı ayda yüzde 0,8 olarak gerçekleşti.

Ancak vergi indirimine konu olmayan mal ve hizmetlerdeki yıllık nominal yüzde değişim, ağustosta eksi yüzde 3,1 oldu. Bu 3 kalemin ortak değerlendirilmesinde ise toplam tüketim yüzde 2,2 azaldı. Yani vergi indirimi dışı mallardaki tüketim azalışı, vergiye konu mallardaki pozitif etkiyi sınırlayarak olumsuzla çevirdi.